

II. NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS SZAKMÓDSZERTANI KONFERENCIA

Vzdelávacia, výskumná a metodická konferencia

NOVÉ ZÁMKY (ÉRSEKÚJVÁR), 2014. JANUÁR 9-11.

PROGRAM

TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓK – ABSTRAKTY

International Research Institute s.r.o.
Komárno
2014

© International Research Institute s.r.o., 2014
Szerkesztette: © Torgyik Judit

II. NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS SZAKMÓDSZERTANI KONFERENCIA (Vzdelávacie, výskumné a metodické konferencia)

Tudományos bizottság:

Dr. Csajbók-Twerefou Ildikó, University of Ghana, Legon, Accra, Ghana
Dr. Karlovitz János Tibor, Miskolci Egyetem, Miskolc, Magyarország
Dr. Knausz Imre, Miskolci Egyetem, Miskolc, Magyarország
Dr. Kovács Zoltán, Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia
Dr. Poór Zoltán, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kara,
Győr, Magyarország
Dr. Pukánszky Béla, Selye János Egyetem, Révkomárom, Szlovákia
Dr. Rehá Anna, Kárpátaljai Pedagógus-Továbbképző Intézet, Ungvár, Ukrajna
*Dr. Torgyik Judit, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, Magyarország,
a tudományos bizottság elnöke*
Dr. Trencsényi László, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest, Magyarország

A konferencia helyszíne:

Gymnázium P. Pázmánya s vjm - Pázmány Péter Gimnázium
Letomostie 3, 940 61 Nové Zámky (Érsekújvár), Szlovákia

Vydal: **INTERNATIONAL RESEARCH INSTITUTE s.r.o.**
Odborárov 1320/46
945 01 Komárno
Slovakia

ISBN 978-80-89691-04-3

Program

2014. január 9. (csütörtök)

14.00-14.45: Regisztráció

14.45-15.00:

A II. Neveléstudományi és Szakmódszertani Konferenciát megnyitja:
Dr. Karlovitz János Tibor, International Research Institute s.r.o.

15.00-16.30: Szekcióülések

I. terem <i>Magyar nyelv I.</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Zsolnai Józsefné Mátyási Mária: Rész-e a tanári professziónak az olvasás-szövegértés tanítása?
	Zsolnai Józsefné Mátyási Mária	M. Fazekas Ágnes: <i>Nem olvasnak, mást vagy másként olvasnak?</i>
		Verebélyi Gabriella: Nyelvi hátrány és helyesírás
		Danczi Annamária: A nyelvjárási szóhasználat és a kódváltás
		Zs. Sejtes Györgyi: A szövegértési képesség fejlesztése az alkalmazás aspektusában, funkcionális modellben, mintafeladatokkal
II. terem <i>IKT az oktatásban</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Török Erika: Az IKT hatása a tanulási környezetre
	Tóth András	Hatvani Andrea & Dorner László: Az IKT eszközhasználati szokások 11-18 éves korosztály körében
		Czédliné Bárkányi Éva: IKT-vel támogatott tanulás lehetőségei
		Tóth András: Felnőtt tanítás-tanulás oktatásszervezési és oktatástechnológiai aspektusai, egy kutatás alapján
		Pásztor Attila: Innovatív eszközök rövid és hosszú távú hatásvizsgálata a programozás oktatásában
III. terem <i>Módszertani kérdések</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Debrenti Edith: Középtértékszámítás- egy megértési teszt eredményei
	Debrenti Edith	Bartók Béla: Karikatúrák felhasználása a középiskolai történelemtanításban
		Fenyődi Andrea: A Magyarországon bevezetett erkölcsstan tantárgy javasolt tanítási koncepciója tanuláselméleti megközelítésben
		Zágoni-Szabó Józsefné: Pedagógus-továbbképzés az erkölcsstan tantárgy tanításához – a továbbképzés utánkövetése
		Bácsi János: Makroötletek a mikrotanításhoz

16.30-16.45
Kávészünet

16.45-18.15: Szekcióülések

I. terem	<i>Levezető elnök:</i>	H. Molnár Emese: Beszédfejlesztés, beszédművelés a kisiskolások kommunikációs kultúrájának formálásában
<i>Magyar nyelv II.</i>	Fülöp Zsolt	Fülöp Zsolt: A szöveges feladatok megoldásának nehézségeiről a nyolcadik osztályos diákok körében
		Herzog Csilla: A 14-18 éves tanulók médiaszöveg-értésének empirikus vizsgálata és fontosabb eredményei
		Szőke-Milinte Enikő: A kritikai tudatosság alakításának lehetőségei a mozgókép- és médiaismeret oktatásban
		Bánfi Rita: A tanulási képesség fejlesztése az ötödik évfolyamos magyarórákon
II. terem	<i>Levezető elnök:</i>	Hegedűs Judit: Magatartástudomány és rendvédelem
<i>Alkalmazott felső- oktatás- pedagógia</i>	Farkas Julianna	Farkas Julianna: A Budapesti Gazdasági Főiskolán folyó közgazdász-tanár képzés múltja és jelene
		Endrődyné Bató Éva: Az üzleti etika tanításának eredményessége a felsőoktatásban
		Oláhné Zieser Zsuzsanna & Zimányi Krisztina: Kutatás közben – első évfolyamos hallgatók vizsgálata a BGF KVI Karon
		Molnár Katalin: A tapasztalati tanulás alkalmazásának lehetőségei a felnőttoktatásban
III. terem	<i>Levezető elnök:</i>	Duró Zsuzsa: Miért sakkozzunk az iskolában?
<i>Időszerű kérdések</i>	Molnár György	Gombás Judit: A zenélés és zenehallgatás pszichológiai hatásai
		Molnár György: Új kihívások a pedagógus életpálya modellben különös tekintettel a digitális írástudásra
		Kata János: Hogyan tanulnak ma az egyetemisták? Hasznosítható-e a pedagógia a mérnökképzésben?
		Vincze Beatrix: A herbarti pedagógia recepciójának új kutatási lehetősége

2014. január 10. (péntek)

14.30-16.00: Szekcióülések

I. terem <i>Speciális pedagógia I.</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Jászi Éva: „Így kerek a világ” – Befogadás és elutasítás az egyes fogyatékoságok tekintetében
	Jászi Éva	Kolozsvári Csaba: Tanulási zavaros tanulók társadalmi háttere
		Lengyel Rita: A Longitudinális Komplex Vizsgálat bemutatása
		Madács Anita: Kognitív fejlesztési lehetőségek a csoportos TSMT alkalmazása során
		Hering Mónika: Autizmus spektrumzavar a TSMT mozgásterapeuta szemével
II. terem <i>Hátrányos helyzet</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Mogyorósi Zsolt: Üzenet az 1960-as évekből – a hátrányos helyzetű tanuló kép változása egy szakmai diskurzusban
	Hanák Zsuzsanna	Lakatos Katalin: A halmozottan hátrányos helyzet, a sikertelen iskolai bevalás és az organikus éretlenség összefüggései
		Hanák Zsuzsanna: Hátrányos helyzetű, roma tanulók a magyar közoktatásban
		Szerepi Sándor: Cigány-magyar együttélési gyakorlatok a romániai Szilágyság nevelési-oktatási intézményeiben: Hadadnásd, Tasnád
		Gaál Gabriella: A kollégiumi nevelés válasza a társadalmi-környezeti változásokra
III. terem <i>Modellek</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Virág Irén: Filantropista vonások Steinacker Gusztáv pedagógiájában
	Virág Irén	Pálmai Judit: Családkép a Horthy kori tankönyvekben
		Nagy Éva Annamária: Változások a magyar oktatási rendszerben
		Hadnagy József: Szociális munka csoportokkal tanegységhez kapcsolódó oktatási modell bemutatása a magyarországi szociálpedagógus képzésben folytatott kutatás alapján
		Fazakas Ida: Iskolai tantárgyak és pályaismeret
		Horváth H. Attila: Egyetemi hallgatók nézetei a(z informális) tanulásról

16.00-16.30
Kávészünet

16.30-18.15: Szekcióülések

I. terem <i>Speciális pedagógia II.</i>	<i>Levezető elnök:</i> Bencéné Fekete Andrea	Cziráki Zita: A BHRG Alapítvány akkreditált szakember-továbbképzései sajátos nevelési igényű gyermekek állapotának felmérése és javítása céljából
		Márkus Lilla: Az anya-gyermek együttjátszás felhasználása a szülőkonzultáció tervezéséhez
		Csuriné Mirk Gyöngyi: A csecsemő kognitív teljesítményének szülői elővételezése: A CIV vizsgálat és felhasználása a korai intervencióban
		Bánszegi-Tóth Erzsébet: Testhasználati praxisok és osztálytermi kultúra. Egy több szempontú vizsgálati módszer bemutatása
		Bencéné Fekete Andrea: Egyéni differenciálás a Montessori módszerben
II. terem <i>Önkifejezés, tudás-közvetítés</i>	<i>Levezető elnök:</i> Móré Mariann	Pálfi Sándor: Művészi kifejezés a kisgyermek szabad játékában
		Móré Mariann: A különböző tanulási utakon megszerzett tudás elismerésének gyakorlata a magyarországi felsőoktatási intézményekben
		Molnár Balázs: Nyelvfüggetlen tananyagok elektronikus tanulási környezetekben
		Klement Mariann: Összefüggések feltárása az Eszterházy Károly Főiskolán tanár MA képzésben lévő hallgatók konfliktuskezelése és az alternatív vitarendezési technikák alkalmazásával kapcsolatban
		Pacsuta István: Felsőoktatásban részt vevő hallgatók individualizálódása
III. terem <i>Biológia, földrajz</i>	<i>Levezető elnök:</i> Torgyik Judit	Jász Erzsébet: Adalékok a közoktatási földrajz tananyag kiválasztásához
		Malmos Edina: Biológiai tévképzetek és azok korrekciója a 7. osztályban
		Tóth-Márhoffer Márta: Kistelepülésen élő kisiskolás gyermekek étkezési szokásai és ételpreferenciái
		Miklós Attila: Környezeti oktatást vagy környezeti nevelést az egyetemistáknak? – Válaszút előtt a felsőoktatás
		Mátó Veronika: A Szegedi Tudományegyetem dolgozóinak egészségi állapota és életmódja

2014. január 11. (szombat)

10.00-12.00: Szekcióülések

I. terem <i>Nevelés- történet I.</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Nagy Zoltán: Identitásképzés és szlovák-magyar kapcsolatok a Szlovák Állam (1939-1945) tantervei és történelem tankönyvei tükrében
	Molnár Béla	Rébay Magdolna: A felvidéki elit a kalsburgi jezsuita kollégiumban (1856-1918)
		Paksi László: Református nőnevelés a két világháború között
		Nagy Adrienn: Középfokú leányiskolák a két világháború között
		Pornói Imre: Népiskola kontra általános iskola
		Molnár Béla: Az 1950-es évek tanítóképzős tanterveinek összehasonlító elemzése
II. terem <i>Tudás- társadalom</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Bajzát Tünde: Az interkulturális kommunikatív kompetencia fejlesztési lehetőségei a felsőoktatásban
	Tózsér Zoltán	Szebeni Rita: Közösségi-nemzeti identitás-alkítás a felsőoktatásban
		Eszterág Ildikó: Kísérlet bölcsészhallgatók procedurális tudásának megismerésére
		Tózsér Zoltán: Intézményválasztási döntések a részidős hallgatók körében
		Varró Bernadett: Egy mikrorégió szerepvállalása a tudástársadalom megvalósulásában
		Karlovitz János Tibor: Akadályozott hallgatók képzése a felsőoktatásban
III. terem <i>Mozgás- fejlesztés, testnevelés</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Prisztóka Gyöngyvér & Tóvári Ferenc: A mozgás, mint pedagógiai eszköz a tanulási motiváció elősegítésében
	Prisztóka Gyöngyvér	Herpainé Lakó Judit: Nagyszülő-unoka viszony kérdései a fizikai aktivitás tükrében
		Baloghné Bakk Adrienn: A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésének lehetőségei az óvodai testnevelési foglalkozásokon
		Tóvári Ferenc, Tóvári Anett & Prisztóka Gyöngyvér: Vízhezszoktatás – Úszásoktatás. Szakmódszertani ajánlások kisgyermek úszásoktatásához
		Cziberéné Nohel Gizella: Koordinációs képességek vizsgálata óvodáskorban
		Németh Petra: A Debreceni Egyetem képzési alternatívái és lehetőségei a sportszakember képzésben

12.00-13.00
Ebédszünet

13.00-15.00: Szekcióülések

I. terem <i>Nevelés-történet II.</i>	<i>Levezető elnök:</i> Olasz Lajos	Hüber Gabriella Margit: „Új fényt a nemzetnek” – Döbrentei Gábor reflexiói az Erdélyi Múzeum folyóirat hasábjain
		Poros Andrea: Tabódy Ida és a Pozsonyi Magyar Királyi Állami Tanítónőképző. Tabódy Ida igazgatónővé választásának 100.évfordulójára
		Olasz Lajos: A polgári lakosság légmentesítő képzése a második világháború éveiben
		Szóró Ilona: Ezüstkalászos gazda-képzés az 1940-es években
		Györe Géza: A magyar nyelvű pedagógiai szakírás a Vajdaságban 1945-1990. Egy kutatás kezdeti eredményei
		Gloviczki Zoltán: Tanár-e a pedagógus? Jelentéstörténeti vázlat
II. terem <i>Idegen nyelv</i>	<i>Levezető elnök:</i> Talabér János	Langerné Buchwald Judit: Idegen nyelvek tanítása az alternatív iskolákban. Konceptió és gyakorlat
		Kelemen Krisztián & Talabér János: „Szavak nélkül a nyelv halott”. A szóbeli kommunikáció prioritása az idegennyelv-oktatásban
		Talabér János: Az idegen-nyelvi szóbeli érettségi vizsgákon tapasztalt anomáliák a nyelvszakos vizsgaelnök szemével
		Nagy-Váci Krisztina: Kezdő középiskolai nyelvtanárok tanáridentitás-fejlődése
		Sárvári Tünde: A tartós tankönyvek módszertani hatása az idegen nyelvi szövegértési feladatokra az alsó tagozatban
III. terem <i>Művészet-pedagógia</i>	<i>Levezető elnök:</i> Arató Vilja	Sonkodi Rita: A múzeumpedagógia múltja és jelene Magyarországon, avagy miért menjünk múzeumba?
		Arató Vilja: Halál gyerekszemmel. A halál témájának feldolgozása gyermekmúzeumokban és gyerek könyvekben
		Körmendy Zsolt: A koncertpedagógia elméletének multidiszciplináris alapjai
		Dombi Józsefné: A zenepedagógia értékei, kutatások az individuális oktatás területén
		Mesterházy Mária: A szociális és érzelmi kompetenciák fejlesztése a komplex művészeti nevelés keretei között a Waldorf iskolákban
		Trencsényi László: A sárkányok szelídülése a modern magyar mesében

15.00-15.15
Kávészünet

15.15-16.30: Szekcióülések

I. terem <i>Tanulás és lélektan</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Taskó Tünde Anna: A hatékony tanulást befolyásoló tényezők vizsgálata
	Kelemen Krisztián	Vígh-Kiss Erika Rozália: 14-18 éves tanulók adaptív készséghasználatának vizsgálata
		Palasicsné Szövényi Piroska: A szorongás és a pszichológiai immunkompetencia összefüggésének vizsgálata nappali tagozatos tanító, gyógypedagógus és szociálpedagógus hallgatók körében
		Kövecsesné Gősi Viktória: A kooperatív tanulás megítélése pedagógusok és diákok véleménye alapján
		Ritter Andrea: Hallgatók iskolával kapcsolatos nézetei
II. terem <i>Informatika</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Sarvajcz Kinga: Az interaktív tábla alkalmazási lehetőségei az eltérő fejlődésű gyermekek felzárkóztatásában
	Sváb Ágnes	Beleznay Péter: A problémafelvető oktatás lépései az informatikában
		Torkos Katalin: Tanulási stílus és e-learning attitűd a Nyíregyházi Főiskolán
		Sváb Ágnes: Új online tanulási környezet: a közösségi tanulás
III. terem <i>Természet-tudományi oktatás</i>	<i>Levezető elnök:</i>	Molnár Milán: Természet-tudományos nevelés kisgyermekkorban
	Kuczmann Imre	Farkasné Ökrös Marianna & Murányi Zoltán: Felfedezettő tanulás vs. krétakémia
		Kuczmann Imre: Tévképzetek a mechanika és elektromágnesesség határán
		Bognárné Kocsis Judit: Általános iskolás korú gyermekek kutatásra nevelésének elméleti és gyakorlati kérdései

16.30-16.45

A konferencia összegzése és zárása:

Dr. Torgyik Judit, a konferencia tudományos bizottságának elnöke

Családkép a Horthy kori tankönyvekben

Pálmai Judit

SZTE JGYPK Alkalmazott Egészségtudományi és Egészségfejlesztési Intézet,
Szeged

palmai@jgypk.u-szeged.hu

„Pedig a sötét magyar éjszaka biztató hajnalsugára, a jövő reménysége: a magyar gyermek.” (Alexander Imre)

Ahhoz, hogy a gyermekből a „*magyar éjszaka biztató hajnalsugára*” legyen, szükség van a nevelésre. „A nevelés színtere a család. Egészséges nevelés csak egészséges családban folyhat” - mondta ezt Nógrády László 1930-ban.

A tankönyvek feladata, hogy közvetítsék a mindenkor társadalom elvárásait a gyermekek számára. A tankönyvek a szocializáció folyamatának információhordozóiként és közvetítőiként funkcionálnak az oktatásban, így a gyerekek a tankönyvek segítségével is képet alkothatnak a társadalom kultúrájáról, normáiról, értékeiről és szokásairól.

Jó néhány évtized elteltével nem csak a gyermekek, de a jelen kor embere számára is információt és ismeretet közvetít, mégpedig arról, hogy a Horthy korban milyen képet festettek a kor elvárásairól a tankönyvekben.

Mindezen információk körül engem a család ábrázolása, megjelenítése érdekel. Kutatási kérdéseim, hogy a tankönyvek alapján, milyen funkciókat látott el a család? A családnak mely tagjai miként jelentek meg a könyvekben? Milyen szerepeket és feladatokat láttak el a család tagjai? Milyen értékeket képviselt és adott át a család?

Módszer. Kutatási módszerem a dokumentumelemzés. Kutatási egységeim a szavak és a képek a tankönyvekben. A kapott adatokat az SPSS Statistics 17.0-ás programmal dolgozom fel és elemzem.

Eredmények. A család öt funkciója közül (gazdasági, fogyasztási, reprodukciós, nevelési és felnőttek védelme) elsősorban a gazdasági funkció jelenik meg a tankönyvek lapjain. Ez leginkább a különböző foglalkozások, a házi és a ház körüli munkák bemutatásában érhető tetten. A házi munkát egyértelműen az anya, míg a ház körüli és egyéb keresőtevékenységet, az apa végzi.

A gazdasági funkciót szorosan követi a szocializációs (nevelési) funkció, amely elsősorban az ismeretek bővítését és az erkölcsi nevelést foglalja magába.

Amennyiben az ideológiai nevelést nem külön, hanem a szocializációs funkcióval együtt nézzük, a nevelési funkciók egyharmaddal megelőzik a gazdasági funkciókat. A rendelkezésre álló adatok alapján elmondható, hogy a tankönyvekben - leginkább a negyedik osztályban -, nagyon erős volt az ideológiai nevelés az első világháborút követően. A „tudást” szinte minden esetben az apa adja át a fiának.

A szocializációs funkció után, jóval elmaradva, a fogyasztási funkció emelkedik még ki, és szinte alig kerül említésre a felnőttek védelme, gondozása és a család reprodukciós szerepe.